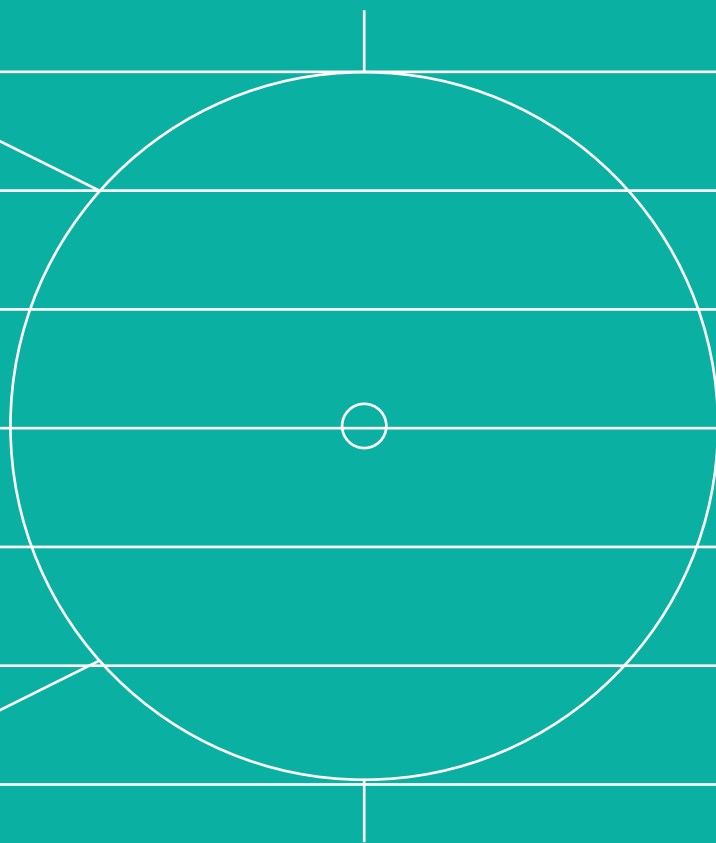

Policy för en hållbar svensk idrottsrörelse

IDROTTE

– en samhällskraft för hållbarhet

” Sport has the power to change the world.
– Nelson Mandela

Idrotten bidrar redan idag till ett rikare samhälle. Där är du som aktiv, förtroendevald, ledare och engagerad i idrotten en viktig del. Genom att du är med och bidrar tillsammans med ditt förbund eller din förening och hela den samlade idrottsrörelsen blir vi en del av något som är mycket större. Den svenska idrottsrörelsen vill vara en samhällskraft som bidrar till hållbar utveckling. Tillsammans är vi stora nog att göra skillnad. Med vår samlade insats främjar vi demokrati, inkludering, folkhälsa och människors egenmakt.

Gemensam syn på hållbarhet

Till vår hjälp har vi en policy för en hållbar svensk idrottsrörelse. Den hjälper och vägleder dig så att du med enkelhet kan göra medvetna val. Både i det strategiska och i det dagliga hållbarhetsarbetet. Inom de ramar som fastslås i policyn finns utrymme för dig, din förening, specialidrottsförbund, RF-SISU distrikt och för idrotten att sätta högre mål och ambitioner än föreslaget. Och att samverka kring dem.

I korthet innebär den svenska idrottsrörelsen gemensamma syn på hållbar utveckling att vi är en samhällskraft som tar ansvar för en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Vi ska ta ansvar för miljöpåverkan samt bidrar till folkhälsa, demokrati, inkludering människors egenmakt och en sund ekonomi.

I policyn utvecklar vi vår gemensam syn på vad vi inom idrotten definierar som hållbart. Det utgår från ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbarhetsperspektiv. Genom det kan vi göra det enklare att samarbeta och växla upp arbetet till att strategiskt bidra till en hållbar idrott. Ett aktivt hållbarhetsarbete är en förutsättning för att uppnå målen i *Strategi 2025*.

Utgångspunkter

Policyn är baserad på både internt och externt material. Den är väl förankrad i vetenskapen. För att få med det interna perspektivet har vi utgått från vårt idéprogram: *Idrotten Vill* och vår strategiska riktning: *Strategi 2025*.

Policyn är externt baserat på de principer som *Framework for Strategic Sustainable Development*¹, tagit fram. Det är ett ramverk för strategisk hållbar utveckling som skapats och förfinats sedan 1990-talet av en internationell grupp av forskare, ledda av professor Karl-Henrik Robért. Han är också känd för att ha grundat rörelsen *The Natural Step*.

Kärnan i ramverket är en uppsättning av fyra hållbarhetsvillkor. Tillsammans beskriver de gränsvärden för ett hållbart samhälle. Principerna anses bidra till ökad hållbarhet enligt den samlade forskningen.

¹ Baserat på *Framework for Strategic Sustainable Development (FSSD)*, <https://www.thefuture.se/project/fssd-metoden/>

POLICY för en hållbar svensk idrottsrörelse

För att vara hållbara ska den svenska idrottsrörelsen säkerställa att samhället inte utsätter naturen för systematisk ...

1... koncentrationsökning av ämnen från berggrunden

Till exempel fossilt kol, olja och metaller. Vi ska istället bidra istället kontinuerligt övergå till förnybar energi och hållbar användning av metaller.

För oss inom idrottsrörelsen kan det handla om att:

- ▶ Minska våra transporter med bensin, diesel och naturgas. Använd förnybara drivmedel som Grön el, Etanol, Biogas eller biodiesel
- ▶ Utmana användningen av plast och mikroplaster. Vi ska exempelvis driva på för utveckling av alternativa material eller plast som utgår från annan råvara än olja och naturgas.
- ▶ Ställa om uppvärmning och kyla i föreningslokaler och anläggningar till fossilfri och förnybar energi. Vi ska även driva på för omställning i de lokaler som idrotten använder men inte äger.
- ▶ Tänka på helhetsbilden av en produkts totala miljöpåverkan, livscykelperspektivet, vid alla inköp samt återvinn alla produkter som går.

2... koncentrationsökning av ämnen från samhällets produktion

Till exempel kväveoxider, freoner och hormonliknande kemikalier som överbelastar naturens balanserande förmåga. Vi ska istället bidra till utvecklingen av hållbar användning av alla material.

För oss inom idrottsrörelsen kan det handla om att:

- ▶ Ställa krav på leverantörer att använda miljömärkta² kemikalier i utrustning och kläder.
- ▶ Använda miljövänliga medel till bland annat städning, bekämpning av skadedjur, gödning och ytbehandlingar.
- ▶ Hållbar användning av gödsel- och växtskyddsmedel genom att använda miljövänliga alternativ och dosera i optimala mängder.
- ▶ Byta ut kyl- och frysanläggningar med freoner.
- ▶ Driva på internationella tävlingsreglementen i syfte att få bort kemikalier som är svåra eller omöjliga att hantera på ett miljövänligt sätt.

² <https://www.naturskyddsforeningen.se/miljomarkningar>

3... degradering på fysiskt sätt

Till exempel skövling av skog, överfiske, stora monokulturer i jordbruket eller asfaltering av odlingsbara marker. Vi ska istället bidra till att stödja viktiga ekosystemtjänster³.

För oss inom idrottsrörelsen kan det handla om att:

- ▶ Använda och sköta våra natur- och vattenskyddsområden samt idrottsmiljöer på ett ansvarsfullt sätt. Det gör vi genom att följa gällande lagar och krav som gynnar biologisk mångfald.
- ▶ Sprida kunskap och förståelse om vårt ansvar för naturen.
- ▶ Använda material och produkter från hållbart brukad mark och hav, till exempel genom att använda certifierade produkter.
- ▶ Välja mat som stödjer utveckling av hållbar matproduktion.
- ▶ Bidra till ökad biologisk mångfald genom att gynna ett rikt växt- och djurliv.
- ▶ Verka för att bevara och skapa lättillgängliga, välskötta naturområden för fritid och idrott.

I det hållbara samhället ska den svenska idrottsrörelsen även säkerställa att det inte finns några hinder för människors ...

4.1... hälsa

Till exempel hinder för att tillgodose allas behov av fysisk aktivitet. Eller risker för skador och sjukdomar – vare sig fysiska, mentala eller känslomässiga. Vi ska istället bidra till alla människors rätt till jämlik och jämställd folkhälsa.

För oss inom idrottsrörelsen kan det handla om att:

- ▶ Säkerställa tillgång till jämlik, jämställd idrott och folkhälsa i trygga miljöer, genom till exempel höja kompetensen inom de områdena. Det gäller oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.
- ▶ Arbeta aktivt för fler tillgängliga idrottsytor.
- ▶ Ta vårt arbetsgivaransvar när vi har anställda till exempel genom att olycksfall i arbetet förebyggas och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås.

4.2... inflytande

Till exempel genom hinder för yttrandefrihet eller åsidosättande av åsikter. Vi ska istället bidra till att människor blir hörda på ett konstruktivt sätt.

För oss inom idrottsrörelsen kan det handla om att:

- ▶ Ge alla medlemmar lika rätt till inflytande. Alla har rätt att vara med och alla har rätt att uttrycka sin mening och sin åsikt.

³ Naturvårdsverket om ekosystemtjänster, <https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Ekosystemtjanster/Vad-ar-ekosystemtjanster/>

- ▶ Arbeta aktivt med förenings- och förbundsdemokratin genom att säkerställa att alla medlemmars röst har lika värde och att alla som deltar får vara med och bestämma. Demokrati och delaktighet ska utövas jämställt och oavsett bakgrund.
- ▶ Leva efter *FN:s barnkonvention* som blivit svensk lag, samt *Idrotten Vill*. Det innebär att verksamheten och alla beslut har barnens bästa för ögonen och att vi följer idrottsrörelsens uppförandekod.

4.3... kompetens

Till exempel genom hinder mot utbildning eller otillräckliga möjligheter till personlig utveckling. Vi ska istället bidra till gynnsamma förutsättningar för personlig utveckling och lärande.

För oss inom idrottsrörelsen kan det handla om att:

- ▶ Ge alla möjligheter till personlig utveckling utifrån sina förutsättningar.
- ▶ Undanröja hinder för att delta i vår folkbildningsverksamhet och se till att alla bemöts respektfullt, får ta plats och kunna ta till sig innehållet.
- ▶ Tillhandahålla idrottsrelaterad utbildning inom hållbarhet genom SISU idrottsutbildarna.

4.4... opartiskhet

Till exempel genom diskriminering eller odemokratiska val till befattningar. Vi ska istället bidra till rent spel på alla plan.

För oss inom idrottsrörelsen kan det handla om att:

- ▶ Upprätthålla rent spel inom idrotten. Till exempel genom att motverka doping, otillåten påverkan och andra former av hot och våld. Som en del av idrottsrörelsen är du skyldig att hålla dig inom ramarna för befintliga regelverk.
- ▶ Motverka alla former av korruption och jäv i enlighet med idrottens uppförandekod.
- ▶ Motverka diskriminering utifrån de sju diskrimineringsgrunderna: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning samt ålder. Det genom till exempel utbildningsinsatser.

4.5... meningsskapande

Till exempel genom olika former av undertryckande av kultur eller hinder mot samskapande av meningsfulla villkor. Vi ska istället bidra till öppna och inbjudande miljöer.

För oss inom idrottsrörelsen kan det handla om att:

- ▶ Skapa och uppmuntra till nya former av idrottande. Samt skapa organisationer och engagemang för en modern föreningsidrott.
- ▶ Vara en plattform för individuellt och gemensamt engagemang i klubben oavsett bakgrund. Och ge möjlighet till utveckling av personligt ledarskap.

Så går vi till handling

Hållbarhetsprinciperna och idrottens hållbarhetspolicy beskriver de grundläggande ramvillkor som måste uppfyllas för att nå ett hållbart samhälle och idrottsrörelse. För att kunna tillämpa dem praktiskt finns en process som vägleder organisationer. Den kallas för ABCD-processen och används för att skapa förståelse och handlingskraft i organisationens hållbarhetsarbete.

ABCD-processen består av fyra huvudsteg. I arbetet med de olika stegen är det viktigt att fånga upp insikter, funderingar, frågeställningar och idéer. Det hjälper oss att öka tydligheten i organisationen.

ABCD-processens huvudsteg

(A) Målbeskrivning → (B) Analys av nuläget → (C) Idéer och delmål → (D) Prioritering och plan

I D-steget prioriterar vi aktiviteter med hjälp av följande tre frågor:

- ▶ För aktiviteten oss i rätt riktning mot hållbarhet?
- ▶ Är aktiviteten vidare utvecklingsbar?
- ▶ Är aktiviteten ekonomiskt försvarbar?

Tillämpningen av processen sker intuitivt och iterativt, vilket innebär att man jobbar i cykler för att förbättra. När vi gått igenom de fyra stegen börjar man om med det första (A) och fortsätter med de nästa stegen.

Vi börjar i det lilla för att bygga något stort på sikt. Tack vare det kontinuerliga arbetet går vi steg för steg mot en mer hållbar idrottsrörelse.

Handlingsplan som nästa steg

Som ett komplement till denna policy finns en övergripande analys av idrottsrörelsens hållbarhetsarbete som bygger på ABCD-processen. Genom den analysen och policy har vi lagt grunden till en strategi och handlingsplan för hur svenska idrottsrörelsen ska bli mer hållbar. Utgå från både den och policyn när ni tar fram er egen analys för er verksamhet.